

Primaria

APRENDER É CRECER

XUNTOS 1

Programación

Unidade 13

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Carapuchiña

Descrición da unidade

A unidade 13 iníciase cun conto de Gianni Rodari, *Carapuchiña*; nela, o celebrado autor italiano, ofrece unha nova versión de Carapuchiña e, neste caso, seu avó.

Na área de Ciencias da Natureza e Ciencias Sociais, os contidos e actividades desta unidade están vertebrados en torno aos seguintes centros de interese: as características e o funcionamento de máquinas e ferramentas, e a diferenciación de distintos medios de transporte.

Na área de Lingua, nesta unidade veremos no apartado Aprendo palabras os diminutivos e os aumentativos. No apartado **Estudo a lingua**, referido á ortografía repasarase o uso de *g*, *gu*, *gü* e *r* simple e *rr* dobre; no apartado referido á gramática veremos o xénero.

O apartado de expresión oral e escrita, **Falo e escribo** vaise centrar no texto dialogado oral e escrito con varias actividades e máis propostas de traballo que engadimos na proposta didáctica.

A **Tarefa** do final da unidade vaise centrar na celebración dos Maíos.

Os obxectivos lingüísticos que se pretende que o alumno e a alumna alcance ao rematar esta unidade son:

1. escoitar, comprender e ler con fluidez e pronunciando correctamente textos breves comprendendo o seu sentido.
2. Escribir con corrección palabras, frases e textos e interiorizar algunhas normas ortográficas.
3. Interiorizar, de forma non teórica, categorías gramaticais como a do adxectivo.
4. Ampliar o vocabulario.

Temporalización:

Maio:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

LINGUA

- escoitar e comprender un conto de forma oral e poder ler o escrito que se incorpora na páxina inicial da unidade.
- Ler con fluidez e pronunciando correctamente os textos da unidade.
- Escribir con corrección e responder axeitadamente ás cuestións que se propoñen.
- Recoñecer e empregar os aumentativos e os diminutivos.
- Aprender a norma ortográfica que rexe o uso de *g*, *gu*, *gü* e *r*, *rr*.
- Recoñecer e aplicar as normas de formación do xénero.
- Elaborar diálogos de forma ordenada e coherente.

CIENCIAS DA NATUREZA

- Valorar a utilidade das máquinas e as ferramentas.
- Explicar como funcionan algunhas máquinas que nos facilitan as tarefas.

CIENCIAS SOCIAIS

- Coñecer distintas clasificacións dos medios de transporte.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LINGUA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> • Lectura. <ul style="list-style-type: none"> • Conto: <i>Carapuchiña</i> • Comprensión da lectura. • Vocabulario. <ul style="list-style-type: none"> • Diminutivos e aumentativos • Estudo a lingua. <ul style="list-style-type: none"> • <i>G, gu, gü; r, rr.</i> • O xénero. • Falo e escribo. <ul style="list-style-type: none"> • O diálogo. • Tarefa. <ul style="list-style-type: none"> • Os maíos. 	1. escoitar, ler e comprender un conto.	1.1. escoita e comprende un conto. 1.2. Le o conto da dobre páxina inicial 1.3. Identifica feitos do conto de forma correcta. 1.4. Aumenta o léxico e os coñecementos sobre os medios de transporte.
	2. Recoñecer os aumentativos e diminutivos e léxico relacionado cos medios de transporte.	2.1. Recoñece e emprega diminutivos e aumentativos. 2.2. Amplía o vocabulario relacionado cos medios de transporte.
	3. Aprender e interiorizar algunha norma ortográfica como a do uso de <i>g, gu, gü; r, rr.</i>	3.1. Aprende e interioriza a norma ortográfica do uso de <i>g, gu, gü; r, rr.</i>
	4. Recoñecer, de forma non teórica, a formación de xénero	4.1. Recoñece a formación do xénero e aplícaa correctamente nos escritos e exposicións orais.
	5. Identificar e elaborar un texto dialogado, oral e escrito.	5.1. Completar e elaborar novos textos dialogados.
	6. Informarse e celebrar a festividade dos maíos.	6.1. Infórmase sobre a festividade dos maíos e participa nos actos programados no colexio.

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> • As máquinas e as ferramentas. • Identificación e descrición de profesións en función das ferramentas que utilizan. • Descubrimentos e inventos tecnolóxicos que facilitan a vida diaria das persoas. 	1. Identificar e nomear máquinas e obxectos simples. Explicar para que serve e como funciona algunha máquina coñecida.	1.1. Identifica algunhas máquinas e aparatos no contorno. 1.2. Observa e analiza o funcionamento dalgúns obxectos e máquinas identificando os elementos que poden xerar risco.
	2. Identificar e nomear algunhas profesións e relacionalas con algunhas das ferramentas que utilizan.	2.1. Identifica e describe oficios tendo en conta as ferramentas que utilizan.
	3. Identificar algunhas das ferramentas e aparatos próximos que nos facilitan as tarefas diarias.	3.1. Identifica algunhas das ferramentas e aparatos que nos facilitan as tarefas diarias.

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> • Os medios de transporte. 	1. Respeitar o cumprimento das normas básicas como usuarios de medios de transporte identificando os medios de transporte máis comúns no contorno.	1.1. Coñece e respecta as normas básicas de seguridade e utilízalas como usuario de medios de transporte. 1.2. Clasifica os principais medios de transporte e explica a súa utilidade. 1.3. Clasifica os medios de transporte do seu contorno e diferencia os de transporte de persoas e de mercadorías. 1.4. Enumera distintos medios de transporte individuais e colectivos.

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

LINGUA

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Escoita e comprende un conto.	<ul style="list-style-type: none"> • Audición do conto <i>Carapuchiña</i> da dobre páxina inicial. • Actividades do LD sobre o texto que inicia a unidade e animación sobre as imaxes.
1.2. Le o conto da dobre páxina inicial.	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura do texto que se inclúe na lámina inicial. • Realización da actividade asociada ao texto sobre os tipos de contedores. • Ampliación de contidos con outro conto de G. Rodari conto <i>O edificio de xeado</i> da PD.
1.3. Identifica feitos do conto de forma correcta.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividade da epígrafe “Comprendo a lectura” para identificar feitos relevantes do relato.
1.4. Aumenta o léxico e os coñecementos sobre os medios de transporte.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividade da epígrafe “Intelixencias múltiples” para aprender novos datos sobre os medios de transporte.
2.1. Recoñece os aumentativos e diminutivos.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do LA. • Actividades da PD, e xogos como: <i>Xirafiña e xirafón...</i> • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
2.2. Amplía o vocabulario relacionado cos medios de transporte.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do LA. • Actividades da PD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
3.1. Aprende e interioriza a norma ortográfica do uso de <i>g, gu, gü; r, rr.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do LA. • Actividades e trabalinguas (<i>Se o teu gusto... Naquel prado verde...</i>) adiviñas, da PD.

	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
4.1. Recoñece a formación do xénero e aplícaa correctamente nos escritos e exposicións orais.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do LA. • Actividades, trabalinguas (<i>Naquel prado verde</i>) e adiviñas da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
5.1. Completar e elaborar novos textos dialogados.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do LA. • Actividades e ampliación de contidos co poema (<i>Ring, ring</i>) da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
6.1. Infórmase sobre a festividade dos maíos e participa nos actos programados no colexio.	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura do texto do LA. • Actividades e ampliación de contidos co texto informativo de inicio de unidade e co poema de M. Curros Enríquez (<i>Aí vén o maío</i>) da PD. • Actividades do LD.

CIENCIAS DA NATUREZA

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Identifica algunhas máquinas e aparatos no ámbito.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades e xogos propostos na PD. • Fichas de reforzo e de ampliación dos RF.
1.2. Observa e analiza o funcionamento dalgúns obxectos e máquinas identificando os elementos que poden xerar risco.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades propostas na PD. • Ficha de ampliación dos RF.
2.1. Identifica e describe oficios tendo en conta as ferramentas que utilizan.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades e xogo propostos na PD.
3.1. Identifica algunhas das ferramentas e aparatos que nos facilitan as tarefas diarias.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades e xogos propostos na PD. • Fichas de reforzo e de ampliación dos RF.

CIENCIAS SOCIAIS

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Coñece e respecta as normas básicas de seguridade e utilízalas como usuario de medios de transporte.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades propostas na PD.
1.2. Clasifica os principais medios de transporte e explica a súa utilidade.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades e xogos propostos na PD. • Fichas de reforzo e de ampliación dos RF.
1.3. Clasifica os medios de transporte do seu ámbito e diferencia os de transporte de persoas e de mercadorías.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades propostas na PD.
1.4. Enumera distintos medios de transporte individuais e colectivos.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades propostas na PD. • Ficha de reforzo dos RF.

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Compoñer distintos tipos de textos creativamente e con sentido literario	Escritura dun pequeno diálogo.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións...	Escoita atentamente os contos, adiviñas, poesías e cancións da unidade.
	<i>Plan lector:</i> Gozar coa lectura.	Comprende os textos de lectura da unidade: conto, poemas, cantigas...
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Manexar a linguaxe matemática con precisión.	Interpreta a información numérica.
	Manexar os coñecementos sobre o funcionamento dos obxectos e aparatos para solucionar problemas e comprender o que ocorre ao noso redor.	Manexa o funcionamento básico dalgunhas máquinas sinxelas, como a lanterna, o cepillo eléctrico, etc.
<i>Competencia dixital.</i>	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Axúdase dos recursos dixitais para realizar algunhas tarefas.
<i>Aprender a aprender.</i>	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Verbaliza os pasos seguidos para a resolución dun problema e planifica os seguintes.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Intelixencia lingüístico-verbal.	Amplía a información do texto
<i>Sentido da iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas.	Mostra seguridade nas súas propias capacidades.
	Participar nas dinámicas e xogos de grupo.	Aprende xogos tradicionais e prácticos cos compañeiros.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente en diálogos de grupo.
	<i>Educación en valores:</i> A paciencia	Respecta ordenadamente e sen molestar a quenda nunha fila ou a quenda de palabra.

<p><i>Conciencia e expresións culturais.</i></p>	<p>Informarse sobre aspectos do noso contorno cultural.</p> <p>Aprende cancións populares e xogos, propios do patrimonio popular galego.</p>	<p>Infórmase sobre a celebración dos maios participa nos actos que se programan para ese día.</p> <p>Descubre e xoga coas cantigas e lendas tradicionais.</p> <p>Aprende algún retrouso, xogo ou encadeado para aumentar a bagaxe cultural e recoñecer o patrimonio oral da lingua galega.</p>
--	--	--

6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

Tarefa 1: Gozamos coa lectura do texto “Carapuchiña”

- Lemos o conto «Carapuchiña» e observamos as imaxes; tamén podemos activar a animación do LD.
- Seguimos as suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA e do LD.
- Realizamos as actividades, para ampliar os contidos da PD.
- Realizamos as actividades interactivas do LD.

Tarefa 2: Aprendemos palabras: os aumentativos, os diminutivos e o léxico dos medios de transporte

- Introducimos o concepto de aumentativo e diminutivo de forma lúdica e ampliamos o coñecemento do léxico dos medios de transporte coas actividades do LA.
- Realizamos as actividades do LD
- Realizamos as actividades da PD, que se amplían con poemas, adiviñas, xogos e trabalinguas.

Tarefa 3: Coñecemos ferramentas e máquinas e o seu funcionamento.

- Observamos o mural *Inventos, máquinas e ferramentas* coas suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos actividades complementarias, xogos e traballo cooperativo da PD.
- Completamos con actividades interactivas do LD.

Tarefa 4: Aprendemos a lingua: Uso de *g, gu, gü; r, rr*. O xénero

- Repasamos e aprendemos a norma ortográfica de uso de *g, gu, gü; r, rr* e identificamos o xénero e os seus usos; realizamos as actividades do LA seguindo as suxestións da PD.
- Realizamos as actividades do LD
- Realizamos as actividades da PD, que se amplían con poemas, adiviñas, xogos e trabalinguas.

Tarefa 5: Clasificamos os medios de transporte.

- Observamos o mural *Medios de transporte* coas suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos actividades complementarias e xogos da PD.
- Completamos coa ficha de reforzo e a de ampliación dos RF de Ciencias.

Tarefa 6: Expresámonos oralmente e por escrito: O diálogo

- Realizamos as diferentes actividades do LA para completar e elaborar textos dialogados. Seguimos as indicacións da PD para explicarlles as pautas que deben seguir e a orde da información.
- Realizamos as actividades do LD.
- Realizamos as actividades da PD.

Tarefa 7: Os maíos

- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD para estes contidos.
- Realizamos as tarefas do LA.
- Ampliamos os contidos cos recursos da PD: especialmente os xogos tradicionais recollidos nos apartados de Recursos que permiten un traballo de integración dentro do propio grupo e con outros grupos do colexio.
- Realizamos as actividades do LD.

Tarefa 8: Repaso da unidade

- Realizamos as actividades de repaso do LA.
- Realizamos as actividades complementarias da PD.
- Completamos coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Presentación de contidos de forma visual ao alumno: láminas, fotografías, imaxes.
- Audición das lecturas correspondentes do CD e emprego do libro dixital para realizar as actividades como elementos motivadores.
- Seguemento da lectura que pode ser dramatizada por varios nenos.
- Utilización de diferentes agrupamentos que favorezan o traballo cooperativo e o intercambio de opinións entre os iguais.
- Traballo individual ou en pequeno grupo para afianzar os conceptos da unidade.
- Traballo en grupo cooperativo: agrupar os alumnos en grupos de 3 ou 4 e empregar as estruturas de aprendizaxe cooperativo suxeridas na guía do profesor para traballar os principios de definición de obxectivo grupal, interdependencia positiva e interacción cara a cara.
- Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para obter información sobre os medios de transporte.
- Desenvolvemento de estratexias para a resolución de problemas: lectura, esquema, subraiado...
- Utilización de diferentes fontes de información para obter información relevante sobre os contidos da unidade.
- Corrección de actividades en gran grupo para detectar os erros máis habituais.

8. RECURSOS

- Cadernos complementarios. Este proxecto ofrece cadernos complementarios de **Aprendo a ler, Aprendo a escribir**
- Recursos fotocopiáveis da Proposta Didáctica. Para esta unidade podemos atopar recursos fotocopiáveis de Reforzo, Ampliación e Comprensión lectora nos Recursos fotocopiáveis.
- Murais da unidade: *Inventos, máquinas e ferramentas. Medios de transporte.*

Recursos dixitais

- Libro dixital. Os alumnos e alumnas poderán reforzar os contidos estudados a través do libro dixital. Nel ofrécese a versión en audio do poema ademais de actividades interactivas.
- CD que acompaña a proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- A continuación recóllense algúns enlaces web de interese:
 - <http://anayadigital.es>
 - <http://www.orellapendella.org> Esta páxina web recolle infinidade de cantares, enleados, ditos e retrousos populares. Moi ben organizada e con constantes actualizacións.
 - <http://el-rincon-de-lengua.blogspot.com.es>
 - <http://diverletras-letrasdivertidas.blogspot.com.es> Nestas webs podemos atopar recursos interesantes para realizar caligramas cos alumnos.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de Avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (nos Recursos fotocopiáveis).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades observo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais observo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos acadaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o vindeiro curso? Por que?